

Näringsdepartementet

Er Ref
N2016/05511/ITP
Vår ref
Utr2016/92
Datum
2016-12-08

Yttrande över betänkandet Till sista utposten En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54)

Trafikanalys har inte anmodats att yttra sig över rubricerad remiss, men berörs i hög grad av innehållet och vill därför lämna följande yttrande.

Trafikanalys avgränsar yttrandet till frågor som berör statistikinsamlingen, det vill säga främst kap. 7 och 11.

Trafikanalys delar utredningens bedömning att Post- och telestyrelsen (PTS) behöver få ta del av dataunderlag för att dels kunna genomföra sitt uppdrag som tillsynsmyndighet dels uppfylla Europeiska kommissionens krav på uppgiftsrapportering.

Trafikanalys vill dock betona att förslaget som utredningen rekommenderar inte är förenligt med gällande lagstiftning. I avsnitt 11. 3. 2. skriver utredningen att: "med hänsyn till Trafikanalys specialistkompetens som statistikmyndighet och att det finns ett uppbyggt regelverk kring den statistik som Trafikanalys samlar in vad avser till exempel uppgiftsskyldighet och sekretess, ser utredningen att den lämpligaste lösningen skulle vara att låta Trafikanalys samla in och på begäran från PTS överlämna relevanta uppgifter".

Trafikanalys är enligt huvudregeln i 24 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) förhindrad att lämna ut underlag som samlats in för officiell statistik i annat syfte än till forskning eller framställning av annan officiell statistik. De undantag som finns är inte tillämpliga i detta aktuella fall. Detta är en generell begränsning, där myndigheter med tillsyn- och marknadsövervakningsansvar, eller krav från Europeiska kommissionen på rapportering av underlagsdata i annat syfte än framställning av Europeisk statistik, inte kan basera rapporteringen på statistikunderlag från en statistikansvarig myndighet som Trafikanalys.

Ett annat alternativ som utredningen föreslår är att PTS istället själva samlar in uppgifterna från paketdistributörerna. Utredningen föreslår i en sådan situation att postlagen utvidgas med en möjlighet att ta in uppgifter från samtliga tillhandahållare av posttjänster så att PTS kan följa utvecklingen på postmarknaden. Detta är inte en acceptabel lösning då den skulle innebära dubbelinsamling från två myndigheter, av till stor del överlappande uppgifter, från samma företag. Detta skulle leda till ökad uppgiftlämnarbörda för de företag som ska lämna uppgifter, vilket går emot regeringens strävan att minska uppgiftslämnarbördan.

Trafikanalys ser en annan möjlig lösning. Post- och telestyrelsen ges mandat att samla in uppgifter från post- och paketdistributörerna i syfte följa utvecklingen på postmarknaden samt kunna rapportera till Europeiska kommissionen. Trafikanalys kan då i sin roll som statistikansvarig myndighet begära underlagsdata från PTS, i syfte att

framställa Sveriges officiella statistik om postverksamhet i enlighet med statistikförordningen och förordningen om instruktion för Trafikanalys. Vid en sådan ordning är det av stor betydelse att det goda samarbete kring poststatistiken som hittills funnits mellan PTS och Trafikanalys ytterligare utvecklas så att respektive myndighets kvalitetskrav på dataunderlagen kan tillgodoses.

Att statistikens särskilda sekretesskrav omöjliggör användningen av statistikansvarig myndighets underlagsdata för Sveriges internationella rapportering från andra myndigheter är en aktuell fråga. Frågan är också växande till följd av bl.a. Kommissionens ökande benägenhet att föreskriva om rapportering utöver den som görs till Eurostat. Här kan nämnas kommissionens förordning 2015/1100 om medlemsstaternas rapporteringsskyldigheter inom ramen för övervakning av järnvägsmarknaden. Mot denna bakgrund är det viktigt att inte lösa frågorna ad hoc, utan att söka generellt gångbara lösningar. Om t.ex. Trafikanalys förslag till lösning ovan skulle tillämpas så innebär detta att ansvaret för datainsamlingen flyttas från statistikansvarig myndighet till andra registerhållare. Vilka eventuella konsekvenser detta kan få för statistikens kvalitet och hur detta överensstämmer med ambitionerna i svensk och europeisk statistiklagstiftning bör noggrant beaktas.

Utredningen har i avsnitt 11.2 påtalat grundläggande kvalitetsproblem i den statistik som Trafikanalys framställer. Trafikanalys delar inte denna bedömning.

Den statistik som Trafikanalys publicerar idag har som syfte att belysa postverksamheten i Sverige, vilket gör att i målpopulationen ingår företag som huvudsakligen är verksamma inom SNI 53.1 "Postbefordran via nationella posten" eller SNI 53.2 "Annan postbefordran" samt företag, oavsett SNI-bransch, som PTS erhållit tillstånd att bedriva postverksamhet. Detta gör att den framställda statistiken på ett tillfredsställande sätt beskriver postverksamhet. Däremot finns det andra företag som inte ingår i ramen men som bedriver paketdistribution.

På grund av vikten att även beskriva paketförsändelser har Trafikanalys bestämt att ändra namnet och syftet med statistikprodukten så att den även innefattar beskrivning av post- och paketdistribution. Från och med år 2017 kommer företag som DB Schenker och DHL med flera att ingå i rampopulationen. Vi ämnar också ändra definitionen för paketförsändelser så att den innefattar paket upp till 32 kg.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton, efter föredragning av Abboud Ado, statistiksamordnare. Avdelningschef Per-Åke Vikman och verksamhetsjurist Eva Pettersson har också deltagit i beredningen.

Brita Saxton
Generaldirektör